

TISZÁNTÚL

POLITIKAI NAPILAP.

Megjelenik mindennap, a hétfői és ünnep utáni napok kivételével.

Szerkesztőség és kiadóhivatal: Apáczai-utca 3. sz.

A lap szellemi részére vonatkozó közleményeket a szerkesztőség címére kérjük beküldetni.

Egy hasábos petitsor 5 kr. Hirdetés-bélyeg 30 kr.

Előfizetések és hirdetések a kiadóhivatalhoz intézhetők.

LAPTULAJDONOS:

A SZENT LÁSZLÓ-NYOMDA-RÉSZVÉNYTÁRSASÁG.

FELELŐS SZERKESZTŐ:

DR. PERSZ ADOLF.

Előfizetési árak:

A kiadóhivatalban átveve:

Egész évre . . . 6 frt — kr.

Félévre . . . 3 » — »

Negyedévre . . . 1 » 50 »

Egy hónapra — » 60 »

Helyben házhoz hordva:

Egész évre . . . 8 frt — kr.

Félévre . . . 4 » — »

Negyedévre . . . 2 frt — kr.

Egy hónapra — » 80 »

Vidékre postán szállítva:

Egész évre 10 frt — kr.

Félévre . . . 5 » — »

Negyedévre . . . 2 » 50 »

Egy hónapra 1 » — »

Egyes szám ára 4 kr

Szocialista inasok.

I.

(—a.) Nem hiába vagyunk a század végén: furcsa dolgokat kell megérnünk. Már nemcsak a munkások lázonganak a társadalmi, erkölcsi, politikai és nemzetgazdasági rend ellen, — hanem az inasok is! Hová jutunk még, mire véget ér a »fin de siècle« ?

Ne vegyék kérem tréfára a dolgot. Egész komolyan arról van szó, hogy a szocializmus az inasok körében is erősen szervezkedik. Ime a bizonyosság.

»A budapesti szocialdemokraták — írja egyik előkelő fővárosi napilap — serényen dolgoznak azon, hogy táborukat ifju erővel szaporítsák. Néhány hét óta minden vasárnap gyűlésre hívják össze a mesterinasokat s előadják nekik nyomasztó helyzeteket, amelyből csak a szocializmus fogja őket felszabadítani. Az inasok százával jelennek meg e gyűléseken. Hogy a pusztá szavak mellett meg ne állapodjanak, elhatározták a szocialista inasok körének megalapítását. Már az alapszabályokat is elkészítették. A múlt héten a következő nyomatott meghívókat osztották ki a gyárakban és balparti inasiskolákban a »Bizalmi férfiak«: Felhívás a budapesti tanoncokhoz! Vasárnap, 1895. évi június hó 9-én, délután 3 órakor, a Lepkő féle vendéglőben, Rózsa-utca 32. sz. alatt nyilvános tanoncgűlés tartatik. Napirend: 1. Helyzetünk és miért szervezkedünk. 2. Csatlakozás egy munkásképző együlethez. Tanonctársaink! Akármilyen mesterségnél vagy üzletnél vagytok, jertek el mind a gyűlésre! Üdvözlettel: az egybehívók.«

Valóban megdöbbentő jelenség! Igaz, hogy az ilyen »szocialista lázadás«-tól nincs mit tartani. Gyermekecsoporttal elbánnik a rendőrség. A »sztrájkolók« baján is majd segít a nadrágszíj. De ha komolyabban fontolóra vesszük a dolgot, elég okot ad a megdöbbenésre.

Az ifjak szívébe vetett mag bizonyára kikél- és annak a hajtása, annak a gyümölcse rettenetes lesz a társadalmara!

És azért a társadalom vezető elemeinek ezt a dolgot nem szabad kicsinyelniük, hanem ellenkezőleg mindent el kell követniük, hogy az ifjúságot megmentsek.

A szocialisták fel fogják az értelmét annak a bölcs mondásnak: »Akié az ifjúság, azé a jövő.« Éppen azért vetették szemüket az iparos ifjúság után.

És a társadalom vezető eleme mit tesz ezek ellen? Alig többet a semminél. Azok az iparos iskolák, vasárnapi ismétlő iskolák bizony — valljuk be — édes keveset segítenek a bajon. Ezek az iskolák egész a múlt esztendőig vallásoktatás nélkül voltak. Ha itt-ott (p. Váradon is) kegyesen megtűrték is, hogy a hitoktató bejárjon az iskolába, nem mehetett velük semmire; mert az inast felszabadították a nélkül, hogy a hittanból tanjegyet kapott volna. Ennek a »bölcs« intékezésnek a következménye aztán az volt, hogy a legnagyobb rész hitoktatásra nem járt, a többiek pedig ha megjelentek úgy viselték ott magukat, hogy rendesen két rendőrt kellett oda rendelni a hittanításra.

És ezen nem segített sem a hitoktatók buzgalma és erélye, sem az illető iskolák igazgatóinak itt-ott mutakozó érdeklődése vagy esetleg jóakaratu intézkedése. Elképzelhetni, milyen volt az állapot ott, ahol a hitoktatók az illetékes hatóságok jóakaratával sem találkozhattak!

Csáky exminiszternek összes intézkedései és rendeletei közül egyedül a legutolsó volt igazán jó és észszerű intézkedés: — de a kérdéses bajon az is csak félig, csak keveset segíthet. Értjük azt a rendeletet, mely az összes közép kereskedelmi akadémiákban, iparos-, kereskedő-, ismétlő- és vasárnapi iskolákban kötelező tantárgynak rendelte a hittanítást.

Kétségkívül jóakaratu intézkedés és nem kételkedünk róla, hogy a »jó intenczió«-járól híres szerencsétlen kezű exminisztert ez alkalommal valóban jó szándék vezette. Ki is jelenti nyíltan rendelete indokolásában: »Mert az ezen iskolákat látogató serdülő ifjúságnak éppen ezen korban van szüksége arra, hogy oktatása és nevelése vallás-erkölcsös alapon történjék.«

Lehet ugyan kifogásokat tenni a ren-

delet végrehajtása ellen, de a rekriminációkat ez alkalommal elhagyjuk; mert ha teljesen végrehajtják is a rendeletet, — mind kevés. Mit ér a hitoktató prédikálása, ha a többi tanároktól és tanítóktól azt hallja az az iparos ifjúság, hogy ne adjon a pap szavára semmit? ha az iskola igazgatósága nem nyújt segédkezet a hitoktatónak a fegyelem fenntartásában, a vallás-erkölcsi kötelességek teljesítésében?

És feltéve, hogy mindez rendben lenne is, — akkor is csak félintézkedés. Hisz maga Csáky gróf is elismeri, hogy nem csak vallási oktatásra, hanem vallás-erkölcsös nevelésre is van szükség. És hol kapja az iparos ifjúság azt a vallás-erkölcsös nevelést? Gondoskodott róla az állam?

Az állam, a kormány ugyan erről nem gondoskodott; de megtette helyette a társadalom, névszerint a kath. társadalom. A kormánytól (a megyétől és várostól) csak anyagi és erkölcsi támogatást várna, — de hiába várja.

Ugy vagyunk evvel is, mint az Emkevel, a gazda kongresszussal és sok más egyébvel. A társadalom megtette azt, amit az államnak kellene tennie, — az államtól csak segítséget vár, — azt is hiába.

Az iparos ifjúság vallás-erkölcsös nevelésének ezen tényezőiről — más alkalommal.

Nemzetközi gazdaszövetség.

A német birodalmi gazdák szövetségének kiküldöttje, dr. Ruhland G. tartózkodik most Budapesten abból a czélből, hogy a magyar gazdákkal egy nemzetközi szövetségnek létrehozatalán fáradozzon. Dr. Ruhland — mint a »Hazánk« írja — tárgyalt a bécsi agrármozgalom vezetőivel, ma pedig tisztelt gróf Deseffy Aurél, gróf Károlyi Sándor és gróf Zichy Nándornál, a kikkel a magyar agrárius mozgalomnak a nemzetközi szövetséghez csatlakozásáról értekezett. A nemzetközi szövetség első célja volna, minden európai államban egyöntetű eljárás kifejítése azok ellen a visszaélések ellen, a melyek a gabonaárak természetes fejlődését meg akadályozzák. Dr. Ruhland itt tartózkodási ideje alatt a jubileumi ünnepegek alkalmával Budapesten tartandó nemzetközi gazdakongresszus eszméjét megbeszélés tárgyává tette.

Kevés a foka, — sok az eszkimó.

Erdély egyik »olesó« kerületének képviselője: Balla Gyula lemondván (vajjon miért? nagyon hallgatnak vele) a képviselőségről rögtön megindult a hajsza a mandátum után. Három jelölt is van már, mind a három — kormánypárti. Légrádi, a »Pesti Hírlap« szerkesztője a kormány jelöltje. A liberálisok elégedetlen elemei felleptették ellene Sánta Albertet szintén kormánypárti programmal. Végre fellepett Lázár Ádám gróf is. Ugy hírlott — nemzeti párti jelölt. Tegnap azonban kijelentette a »Budapesti Hírlap«-ban, hogy — ő is kormánypárti.

A jun. 21-iki ákosfalvi választás így elveszti minden érdekességét és jelentőségét. Nem elvekért harezolnak ott, — hanem kenezért.

Válságos helyzet a magyar államvasutaknál.

Lapunk tegnapi számának távirati rovatában röviden jelezve volt, hogy a magyar államvasutak bevétele újból esökkenést mutat.

Ugyanezen tárgyban a M. O. legutóbbi száma az alábbi részletes közleményt hozza.

Mint megbízható forrásból értesülünk, a magyar királyi államvasutak legutóbbi üzembevételi kimutatása, melyet csak az ugynevezett »belső használat« részére készítettek, megint igen jelentékeny bevételi esökkenést mutat, úgy, hogy ennek következtében a bevételek esökkenése, a mult évvel szemben, a folyó év első harmadrészében egy és egyharmad millió forinttal növekedett.

A nagy várakozások között készített kimutatásnak ez a lesújtó eredménye valóságos konsternációt idézett elő az államvasutak igazgatóságánál, annál is inkább, mert az igazgatóság most már nem hivatkozhat sem nagy hóakadályokra, árvizekre vagy egyéb forgalmi zavarokra, mivel áprilisban, midőn mindezekből semmi sem volt napirenden, a bevételek mégis egy negyedmillió forinttal hanyatlottak.

S ez az eredmény annál feltűnőbb, mert semmi arányban sem áll a többi hazai vasutak bevételeinek alakulásával, a mennyiben ha emezeknél mutatkozik is bevételi esökkenés, ez alig harmad- vagy negyedrészt akkora arányban, mint az államvasutaknál. Sőt az osztrák vasutak legtöbbjénél bevételi gyarapodás mutatkozik, és még az osztrák államvasutak bevételeinek esökkenése is alig harmadrészt akkora, mint a magyar államvasutaké.

A kereskedelemügyi miniszterium az államvasutak igazgatóságától sürgős jelentést kért a mutatózó bevételi hiány dolgában, s az államvasutak igazgatósága most erősen kutatja a visszaesés okait, a nélkül, hogy eddig valami plauzibilist tudott volna találni.

A helyzet ilyenformán az államvasutaknál ha-

tározottan kényesnek mondható s ezt még súlyosítja az a körülmény, hogy a pénzügyi főosztály Hilbert igazgató halálával fej nélkül maradt.

Szakértői körökben a bevételi esökkenést ama rendszer kikerülhetetlen folyamánál tekintik, mely az államvasutak igazgatóságában mindenkor a szélsőségeket kereste és a kezelésben, úgy a személyi, mint a rideg üzleti kihasználást az ekszpanzivitás végső határig fokozta. Most, úgy látszik, ez a rendszer elérte kikerülhetetlen végzetét és erre egész határozottan lehet következtetni abból, hogy a pénzügyi kezelés válságjelei a bevételek feltartóztatlan esökkenésében és a kiadások elkerülhetetlen fokozódásában egyaránt és egyidejűleg nyilvánulnak.

Értesülünk szerint nincs kizárva az az eset, hogy a helyzet válságosságának növekedése az államvasutak igazgatási rendszerében, sőt személyzetében is változást fog előidézni.

Lapszemle.

Budapest. 1895. június 19.

A »Magyar Állam« Eötvös Károly kecskeméti szereplésével végez s azt hiszi, hogy minél több ily vidéki kirándulást követ el a szervező, röplő exmissió Justh táborából: annál kevesebb fáradságra lesz szüksége magának a néppártnak s annál biztosabban esik meg az majd a választásoknál Eötvös pártján, a mi az egyszeri medvével történt, mikor a mézzel bekenet rudat akarta — ez is szőröstülbőröstül fölfalni.

A »Hazánk.« A kieli ünnepről vezérezik-kez. Elismeréssel fogadja azon tényt, hogy ezen ünnepnek elvették provokáló harezias élet, s megadták neki a békés jelleget. De egyszersmind azt is hangsúlyozza, hogy a csatorna használatba vétele meglehetősen változást fog előidézni az európai kereskedelemben. S a keletkező verseny a mi gazdasági viszonyainkra is hatással lesz.

A »Magyarország« Dobzse Agenor cím-mel a külügyi politikát veszi bírálat alá, a mely távolról sem olyan megnyugtató, mint a minőnek Goluchowszky expeozójában festette.

A »Pesti napló« az északeleti csatorna megnyitására czikkeznén, a csatorna fontosságát írja le úgy kereskedelmi, mint politikai tekintetből. Mert habár ez csupán a német érdekeknek szolgál, nagyban hozzájárult az európai béke megszilárdításához.

A »Budapesti Hírlap« »Kitüntetés és képezet« czimen II. Vilmos német császár és II. Miklós orosz czár kitüntetését tárgyalja Franciaországgal szemben, minek a célja Francia-és Németország közt a jó egyetértést ismét helyreállítani.

A »Nemzeti Ujság« »Zavaros végrehajtás« czim alatt az egyházpolitikai reformok tárgyában kiadandó miniszteri rendeleteket bírálja. Összesen 12 rendeletet apnak ki. Egyik homályosabb a másikkal. Kérdés továbbá, a felállítandó hivatalokra lesz-e elég képesség a pályázókban? A 25 anyakönyvi felügyelő nem képes a 25 anyakönyvi kerületet pontosan felülvizsgálni. Anyakönyvvezető is kevés lesz. De a kormány mégis sürgeti a törvények végrehajtását, nehogy az egyházpolitika gyümölesétől elcséssék.

Az »Egyetértés« az osztrák válságról írván az osztrák parlament hiányait tárja fel. Egy gymnásium felállítása az egész politikai rendszert megváltoztatta. A kormány lemondott, a képviselőház elnökének lemondását is várják.

A »Pesti Hírlap.« A kieli ünnepről írván, e csatorna átalakító hatását írja le. Az ipar és kereskedelem nagy előmozdításán kívül a világtörténelembe is bejátszik s hivatása és szerepe egy esetleg a jövőben kitörendő háboru alkalmával fog kidomborolni teljes ép-ségében.

A »Magyar Hírlap« a »Közigazgatás reformja« czim alatt a kormány ígését bírálja a közigazgatási reformok tárgyában. Szerinte az időpont el van hibázva.

A »Nemzet.« »Az ország válasza« czim alatt az időközi választásokból iparkodik kimutatni a szabadelvű párt egyedül üdvözítő voltát. Közbe-Közbe Apponyi és Szapáry ellen oldalkirohanásokat tesz, s végre, a mi szinte elmaradhatlan, burkolt szavakkal a néppártot támadja.

A választói jog elkobzása.

Minden választópolgár, de különösen minden ellenzéki párt elismeréssel adózhatik a néppárti központi irodának azért a munkálataért, melylyel a választói jog valóságos rendszerré tett elkobzásának különböző módjáról világosítja fel a választóközönséget és egyuttal felvilágosítja arról, hogy miként kell védekezni a kormánynak emez előre kiszámított visszaélése ellen. Miután a választási jog konfiskálása nem csak a szavazó urna előtt történik immár, hanem a választási lajstromok összeállításánál; szükségesnek tartjuk megadni a felvilágosításokat arra, hogy miként hamisítják meg a lajstromokat s mily uton lehet az ellen védekezni.

A „TISZANTUL“ TÁRCZÁJA.

Arachne.

Németből: Geher Hedvig.

Arachne — görög szó — mondá a nevelő »az értelme: pók. Arachnenek hívtak egy Máoni leányt, ki a fonás és szövés művészetében igen ügyes volt. Egyszer azt merete állítani Arachne, hogy még maga Pallas istennő sem ért jobban ehhez a művészethez, mint ő. Pallas leszállott tehát a földre s egy gyönyörű művet készített. Az Arachne szövése azonban még szebb, még művésziesebb volt. Ekkor bosszúból a haragvó istennő pókká változtatta a büszke leányt, hogy örökké szőnie kelljen, mint a póknak. Ezt a mondát beszéli el Ovidius az átváltozásokról szóló könyvében.«

Az órának vége lett s a fiuk játszani mentek, a nevelő pedig összeszedte könyveit.

»Különös mondáik voltak ezeknek arégi görög és rómaiaknak«, mondá a nagyságos kisasszony a fiuk nővére, ki a másik asztalnál himzéssel foglalkozva hallgatta a nevelő előadását. A kisasszony gazdag, nagyon gazdag, nagyon szép és büszke volt. »S mit jelent ez a történet?«

»Ez csak egy monda, nagyságos kisasszony« válaszolt a nevelő.

»S ez minden?« kérdé a leány, mialatt egy kissé mosolygott s szép sötét szemével reá nézett.

Mosolya és tekintete ezt látszott kérdezni:

»Nem tudsz te nekem semmit beszélni, nem látod, hogy esvegni akarok veled? Oly ügyetlen vagy...?«

A nevelő megértette őt s érezte, mint borítja el arezát a vér. Müvelt, de tapasztalatlan fiatal ember volt. Költeményeket is írt, persze csak titokban.

S most azon gondolkozott, hogy adós ne maradjon a barna szemeknek a válaszszal.

»Az ember gondolhatná« kezdé vontatva.

»Nos?« kérdék a szemek ismét s a hoszszu finom ujjak abba hagyták a munkát.

»Az! mondják, hogy a nők szeretik azt tenni, ami csak az isteneket illet, végzetet fenni s hogy éppen ezért jó és rossz, minden csak a nőért történik. Nem itélhetné-e arra az irigy istenség a nőt, hogy az ő finom, de elszakíthatlan szállaival, melyek örökké fon, önmagát s végzetét befonja?«

»Oh! ön messze megy. De többet is tud erről. Miért hallgatott el? Üljön le, ide a szőlyébe. Tegye félre a könyvet s folytassa kérem.« A fehér kezek ismét mozogtak. Öltést öltés után csinált a kis fényes tű s még a nevelő beszélt, a himzés gyorsan haladt előre. Régi mondákat mesélt el, melyekben mindég a nőért és a nő által vétettek az istenek ellen. »És mindezekben a mythosokban mindég találkoznak arachnevel, az örökös végzetszövővel, ki mindég szép, igéző alakban jelen meg, hogy önmagát és áldozatát a kikerülhetetlen végzetbe sodorja.«

Sötét szeméibe és mosolygó arczára nézett a leánynak, ki kérdezé: »az örökös végzetszövő a nő? Ön is hiszi ezt?«

»En? kérdé s tekintetével a földet kereste.

»Igen ön.«

»Nem tudok róla semmit.«

A leány örült, hogy így felelt. Ő sem tudott róla semmit.

»Megy ma este ösesímmel sétálni? kérdé a nagyságos kisasszony s az igenlő feleletre mondá, hogy ő is velök fog tartani, hogy a a görög mythológiából tanuljon tőle valamit. — Napok, hetek, hónapok teltek. —

»A nevelő felmondott« mondá a nagyságos kisasszony apja. »Haza akar menni anyjához. De igazán halvány, beteg színe van.

Napok, hetek, hónapok multak. —

»El kell határoznom magad leányom. A gróf holnap bizonyosan beszél velem, én hozzád utasítom, okos légy.«

Napok, hetek, hónapok multak. —

Egy grófné ül a villa előtt a parkban. Areza fehér és meredt, mint a szép márvány. Csak a szemek látszanak még elevenek. Az apró kövecses földet nézte, melyre napernyője végével betűket rajzolt.

A gróf, ki mellette állott elolvasta »Arachne. Mi az?«

»Egy régi monda« válaszolt neje s gyorsan eltörölte a betűket.

Általános a panasz, hogy a legtöbb vizsgálás történt az adóval legkevésbé megrótt, eddigi »urbéri értelemben vett 1/4 telek« megállapítása körül. Az összeíró küldöttségek igen sok helyütt, a helyett, hogy kiszámították volna a törvényes 1/4 telket, oly magas cenzust vettek fel, amelynek alapján az egyes falvakban a szavazatokat felnyírték, harmadára redukálták.

Lássuk tehát, kinek van igaza?

Az 1874. évi XXXIII. törv. 48-a azt mondja: »választói joggal bírnak azok, kik nagy- és kis községekben urbéri értelemben vett egynegyed telket, vagy ezzel hasonló kiterjedésű birtokot kizáró tulajdonul bírnak, stb.

A főkérdés tehát az, mekkora az az »urbéri értelemben vett egynegyed telek«, mert ez az irányadó a cenzusnál s így a szavazati jog elnyerésénél.

Erre a válasz nem egyszerű s a kormány éppen az általános tájékoztatatlanságot értékesíti a maga javára, kénye-kedve szerint hagyván ki az ellenzéki választókat.

A kérdés alapját az képezi, hogy az 1836. évi még ma is érvényben levő V. törv. az urbéri telkek térfogatát különféle osztályba sorozza s egyúttal — taxative felsorolván azokat — meghatározza megyénként, hogy hány osztály létezik azokban s az idézett törvényben e táblázatok benne is foglaltatnak. A néppárti iroda közli munkálata is ezeket a táblázatokat, a mikből kik tudhatja, hogy megyéjében (a föld mennyiségét és nem minőségét illetően) hány osztályzat van és hogy egy-egy osztályzat hány magyar holdat foglal magában.

De nem tudhatja még, hogy az a község, amelyben lakik s a melyben szavazati jogát gyakorolni óhajtja, azon osztályzatok melyikébe tartozik s így még mindig nincs tájékozva az iránt, hogy hány holdnyi birtok képez ott »urbéri értelemben vett egynegyed telket«?

Hogy ezt is megtudhassa, menjen el a községhez, vagy ha ott az nem találnék (pedig ott meg kell lennie), a megyei levéltárba és követelje azon táblázatot, amelyen meg van határozva, hogy a fennidézett 1836-iki törvény alapján fogantatott országos urbéri összeírás szerint az ő községe megyéjének (a fennebb közölt táblázatokban felsorolt) melyik osztályzatába tartozik?

Ha ezt tudja, tudni fogja egyúttal azt is, hogy hány hold képez községében egy egész telket s ezt 4-gyel elosztván, hogy mennyi községében az a mértékül kiszabott »urbéri értelemben vett egynegyed telek«; és így kezében lesz a kulcs a szavazati jog megállapítására.

Mivel azonban, ismétljük, a fentebb említett néhány megyét kivéve, a táblázatokban

mindenütt 1200 négyszögöles hold értendő, azokat — mert ma már a katasztrális holdak jegyezők be a telek- és adókönyvekbe — katasztrális holdakká kell változtatnunk, hogy megtudhassuk, hány katasztrális hold képez abban a községben »urbéri értelemben vett egynegyed telket«?

Ez a művelet nagyon egyszerű és a következőképp történik. A magyar hold számát megszorozzuk 3-mal s a nyert összeget elosztjuk 4-gyel. Az így nyert mennyiség a katasztrális holdak számát adja. Ha tört maradna fen az osztás után, a számláló minden egysége egyenlő 400 négyszögöllel. Pl. 11 magyar hold szorozva 3-mal — 33 magyar holddal. Ez elosztva 4-gyel — 8 egész és egynegyed kat. holddal; vagyis 11 magyar hold egyenlő 8 kat. holddal és 400 négyszög öllel.

Ezen módon bármely megye táblázatát játszva át lehet változtatnunk katasztrális holdakká, csak ne feledjük soha az egész telekhez az 1 magyar holdnyi beltelket odaszámítani, a legelőnél 6—8, vagy 10—12 hold helyett 7 és 11 átlagos, középszámot vevén.

3. Tudván ezt, előkéri a községhez a B. tabellának, katasztrális ivnek, vagy bárminek nevezett adókönyvet és megtekinti benne, hogy azok közül, a kik annyi földet bírnak, mint amennyi a fennebb eszközölt kiszámítás szerint, abban a községben egynegyed urbéri telket teszen, ki fizeti a legeslegkevésbé adót? Ez a legkevésbé adó fogja képezni a minimális cenzust, amely az ő községében a választásra s így a választók névjegyzékbe való fölvételre jogot ad. És ez akkor is áll, ha valaki területre nézve csak felét bírná is azon földmennyiségnek, mely abban a községben egy negyed urbéri telket képez, de minőségre nézve amannál jobb levén földje, ugyanannyi adóval van megróva, mint az a rosszabb, vagy legrosszabb minőségi urbéri fertálytelek.

Ime ezekkel az adatokkal fölfegyverkezve kell a választási lajstromból kihagyott választók érdekében föllépni. Először akkor kell felszólalni, midőn a választóknak a központi választmány által kiigazított névjegyzéke a kellő kihirdetés után első ízben közszemlére kitétik, ha pedig a felszólalásnak sikere nincs, szeptember 20—30-ika között, vagy ha a központi választmányból a beadott felszólalásra válasz érkezett, annak kézbesítésétől számított 10 nap alatt a kuriához kell apellálni, a bizonyítékokat a legpontosabban kimerítőleg és kellően hitelesítve csatolván a föllebbezéshez.

Ezek a választói jog biztosításának elemei, s minden törvénytisztelő polgárnak alkotmányos

kötelessége, hogy a reklamációknál segélyére legyen az adófizető népnek.

S ebben az alkotmányos kötelességben politikai pártelv elválasztó vonal nem lehet.

Biharvármegye közügyei.

Megyei közgyűlés.

— 1895. június 19. —

Tegnap délelőtt 9 órától kezdődőleg tartotta meg Biharvármegye közönsége évnegyedes rendes nyári közgyűlését a megyei székház nagytermében. A közgyűlésre rendkívül nagy számban jelentek meg a bizottsági tagok és tisztviselők, minek oka főképp abban rejlett, hogy a jelen közgyűlés volt hivatalos betöltési választás utján a részint megüresedett, részint pedig ujonnan felállított állásokat. Betöltendő volt ugyanis 4 szolgabírói és 3 II. osztályú árvaszéki ülnöki állás.

Választásra azonban csupán Fónagy Endre és Davidházy László között került a sor, kik közül az előbbi 70 szótöbbséggel győzte le vetélytársát. A többi állásra kijelöltek egyhangulag felkiáltással választotta meg: dr. Jerzsák Ignácot, Markovits Mártont és Nagy Lajos II. oszt. árvaszéki ülnökké; Verner Kálmánt, Markovics Károlyt és Bóthy Dávidot szolgabírákká. — A választás megajtése után a zsufolásig telt terem hirtelen kiürült, úgy, hogy a többi ügyek tárgyalásánál már csak legnagyobb részben a tisztviselők voltak jelen.

A 315 ügydarabból ma csak 67-et tárgyaltak le s így a közgyűlésnek még holnap délelőtt folytatása lesz. A hátralevő ügyek azonban legnagyobb részt csekély fontosságú ügyek, melyekkel alkalmasint hamar fog végezni a közgyűlés.

Az ülés lefolyásáról tudósítunk a következőkben számol be:

Jelen voltak:

Alacs Károly, Baranyi Zsigmond, Baranyi Ödön, Baranyi Gábor, ifj. Balogh László, Balogh Lajos, dr. Balogh Elek, Balogh György, Baranovics Ferencz, Bartos Gyula, Balogh Antal, Bakacs Béla, Barta Imre, Bács Sándor, Beöthy Atilla, Bereczky Imre, Berke István, Berger Gyula, Bernáth István, Biró László, Biró János, Biczó János, ifj. Bika János, Bondár Ferencz, Bónyi Adorján, Boros János, Borzás Imre, Bölönyi György, Bezsán Károly, Bügler Jakab, Bügler Vilmos, Czajlik György, Czifra Gerő, Csumpe Tivadar, Csapó Ferencz, Csapó Dezső, Csorvássy István, Darvasy Ferencz, Dezsőfy László, Dobozy Kálmán, Ertsey Dezső, Ertsey Lajos, Ertsey Kálmán, Ertsey Géza, Erős Sándor, Ertsey Zsigmond, dr. Fráter Imre, Fásie Tódor, Ferencsik Ödön, Fleischer Miksa, Fleischer Jakab, Fleischer Vilmos, Fónagy Imre, Fráter Kálmán, Géczy János, Golya J. Goldis J. Goruby Márton, Györfly L. Gyurkovits Vincze, Gyurkovits Kornél, Habókay József, Halász Imre, Hanák Sándor, Hegyesi Márton, Herczegh Sándor, Jerzsák István, Juhász József, Juricskay Zoltán, Kálmándy Mihály, Katona János, Karsch Lollion, Kerekes Gyula, Keszthelyi Sándor, Kertmeghi Sándor, Kékuss István, Kiss Elek, Kiss Béla, Kiss György, Kiss Miklós, Király Viktor, Kovács Béla, Kovács András, Kovács Gábor, dr. Kovács Jenő, Korda Andor, Klobusiczky Béla, Gr. Kornis Károly, Körner József, Középegy Kálmán, dr. Kiss Ferencz, Leel Ösy Albert, Leszkay János, Lévy József, Lévy Sámuel, Lovassy Andor, Mány Ferencz, Markovics Károly, Mezey József, Miskolczy György, Miskolczy Árpád, Morvay Tihámér, Mózes Imre, Molnár József, Markovics Antal, Markovics Kálmán, Nagy Mihály, Nagy Márton, Nagy Lajos, Nádudvary Lajos, Id. Nadányi Miklós, ifj. Nadányi Miklós, Nemes Ferencz, Nyisztor Alajos, Olasz Gyula, Örley Kálmán, Ötvös Béla, Ötvös Gyula, Papszász Károly, Papp József, Popescu László, Rácz Gábor, Dr. Rednik Gábor, Raesek János, Rézsmann Márton, Dr. Sebes Lajos, Sebestyén Lajos, Sinczky Ferencz, Papp János, Szuzyogh Zsigmond, Mester Attila, Tökés Vincze, Keszthelyi Zoltán, Markovics Vincze, Roxin Miklós, Tamásfalvy Thury Ignác, Sternberg Lázár, Stepan

Gazdasági anekdoták.

A hirneves gazda Tojás Dániel egyik relációjában emigy vigasztalta gazdáját Vöröshegyi Márton oraságot: nagy szárazságban leledzünk, eső nem esik s ennek folyományaként a kukorica nem akarja csöveit a napsugarak perzselő hatásának kitenni, de ez nem baj, nagyságos Úram ha a csövek nem jönnek ki a szárból, tehát akkor benmaradnak s ott majd megtalálja a marha.

Tojás Dániel jó ispán is volt, tudományos gazda is volt, tehát igaza is volt. Ennek igazolásul szolgáljon a gyászos emlékü 1863-iki esztendő, mely a legjobb minőségű szénával egyenértékű szalmát hozott. Daczára ennek azonban mégis jobban szeretjük a kukoricacsöveket testi szemünkkel künt, mint lelki szemünkkel bent szemlélni.

Ad vocem eső, bátor vagyok kétségbe vonni ennek a kifejezésnek a helyességét. A eső olyan tárgyat jelent, mely belől üres (Röhre), a tengeri eső pedig nem üres, hanem tömör test — a német nem is Röhrenek, hanem Kolben-nek nevezi. De az alföldi tősgyökeres magyar nép is nem esőnek, hanem csünek mondja, nála a csüves tengeri csü s tengeri, ó ha ez divatban volna, nem csüvestül, hanem csüstül vágná ki a tengeri kőröt. Én tehát csekély nyelvtani ismereteim szerint nem csünek, hanem csünek nevezném. Hogy pedig a »tül« ragot »töl« helyett használom, annak az

a magyarázata, hogy a kettőnek nem ugyanaz az értelme. A »tol töl« rag annyit jelent, mint a németben a »von«, a »tültül« pedig »sammt«.

Tisztartó a gazdasági akadémiáról imént hazakerült írkokhoz:

»Hát ücsém, meg tudná-e mondani, mi a különbség a széna és a szalma közt?«

Írnok: összeszedve minden tudományos apparátusát alapos kémiai ismeretével magyarázgatja ennek is, annak is vegyi tartalmát.

Mire az öreg tisztartó, kinek természetesen fogalma sem volt arról, hogy mi is az a kémia:

»Jaj, édes ücsém, lehet, hogy igaza van, hanem azért azt mégis minden marha jobban tudja, mint valamenyi professzora.«

Egyszer meg szobájában találja az ipszét a kanapén heverve, »hát amice, nincsen odakünn dolog?«

»Epen most nincsen, kérem alássan.«

»Hm! a jó gazdának mindig akad dolga künn a gazdaságban. — ha egyéb nem, feküdjön le a mezőn s nézze, hogy nő a fű.«

S igaza volt a tapasztalt öregnek, mert a gondolkozó gazda mindig talál megfigyelni valót a szabad természetben.

Rimler Pál.

István, Szabó József, Szathmáry Király Andor, Szártory Endre, Szántay János, ifj. Szemes Péter, Szentiványi László, Szikszay Lajos, Szigeti Elek, Szunyogh Lóránd, Szunyogh Szabolcs, Szunyogh Zoltán, Tar István, Telegdy József, ifj. Tisza Kálmán, Tóth Dezső, Tóth Sándor, Torma Lajos, Udvarhelyi Béla, Varga Sándor, Venter Jenő, Vulkán József, dr. Wallner Ödön, Vattay Gyula, Vattay Géza, Weiserschütz János, Weisz Mór, Zakar István, Zelinka János, Zigre Miklós.

Pont 9 órakor nyitotta meg dr. Beöthy László főispán az ülést s felkérte Papp János főjegyzőt az alispáni időszakos jelentés felolvasására.

A jelentésből kiemeljük a következőket:

A közbiztonság egészben véve kielégítőnek mondható. Csupán Élesden történt nagyobb rablás, midőn mult hó közepén fegyveres cigány rabló banda a községbe tört s több kereskedőt kirabolt. A csendőrök a banda tagjait üldözöbe vették, de ez ideig még nem kerültek kézre.

A közegészségügy a mult hóhoz viszonyítva jónak mondható.

A roncsoló toroklob 40 községben fordult elő; megbetegedett 110 gyermek, meghalt 28.

Kanycaró 28 községben lépett fel 855 esetben; meghalt 65 gyermek.

Az állategészségügy a vármegye nagy részében kedvezőtlen volt. Különösen a sertések közt kiütlött ragályos betegség s a nagyszámú elhullási esetek által sujtatott a gazdaközönség.

A földművelésügyi miniszteriumhoz küldött felterjesztésre, mely a sertés zár feloldását kéri, mai napig sem érkezett válasz.

Az iskoláztatás a megye nagyrésztében rendesen folyt, csupán egyes járásokból, különösen a vaskóhiból érkeztek panaszok, hogy a gör. keleti iskolában a tanítás el van hanyagolva.

Közgazdaság. Az őszi vetések állása a hűvös idők miatt eleinte nem nyújtott kedvező aratásra kilátást. Azonban a beállott eszések és a megjavult időjárás után a helyzet javult s mindenfelől megnyugtató jelentések érkeztek be.

A tavaszi vetések azonban gyengébbek, minek a május első felében bekövetkezett szárazság az oka.

E mellett még itt-ott a hesszeni légy is jelentkezett, mely különösen a mező-keresztési járás egyes községeiben pusztított, sőt a vaskóhi járásban a kolumbácsi legyek is mutatkoztak, de nagyobb mérvű kárt nem okoztak s a beállott eszések után elpusztultak. Másik elemi csapás volt a derecskei járásban a jégeső, mely a vetések nagy részét tönkretette.

A gyümölcstermés az idén kedvező kilátásokkal kecsegtet, mely Biharvármegye keleti részén egyik főjövedelmi forrása a lakosságnak. A szőlő ültetést egyes vidékeken fokozott erővel és remélhető sikerrel eszközölték.

A jelentés felolvasása után felállott Szabó József, ki tudomással veszi az alispán jelentését egyuttal köszönetet szavaz neki, a miért a Biharvármegye elrendelt sertés vész zárlat megszüntetése iránt a miniszteriumnál lépéseket tett, mert tényleg csak malacz vész, nem pedig sertésvész van a megyében s erről a megye értesítette is a minisztert, ki azonban nem hitt a megye közönségének és tisztviselőinek s a zárlatot nem oldotta fel, nyilván azért, mivel a sertés vész által kiürült sertés szállásokat majd Biharvármegyéből akarja újra megtölteni.

Erre pedig a miniszternek joga nincs, miért is indítványozza hogy intézzen a megye újlag feliratot, a földművelésügyi miniszterhez s kérje a zárlat feloldását.

A indítvány egyhangú elfogadása után a választásokra került a sor.

A választások.

Dr. Beöthy László főispán kinevezi a kijelölt bizottságot Balázsházy Bertalan, Szabó József és a távollévő Markovits Károly helyett Ertesey Géza személyében; továbbá Goldis János, Szisz Agost és Örley Kálmán a másik bizottságba, mely a szolgabirákat jelöli ki.

A szavazások megejtésére az A—K betűig a szavazatszedő bizottságba kinevezi Vidovich Györgyöt elnöknek, Hegyesi Márton, Fassie Tódort tagoknak és Baranyi András jegyzőnek; az L—Z-ig terjedő névsorra nézve pedig Telegdy Józsefet elnöknek, Lestyán Adorjánt, Böhm Ferenczet tagoknak, Keszthelyi Zoltánt jegyzőnek.

Betöltendő lesz 3 II. oszt. árvaszéki ülnöki és 4 szolgabirói állás.

Az árvaszéki ülnöki állásra a következők jelöltettek ki:

Első sorban dr. Jerzsák Ignác és Tóth Albert. Egyhangulag megválasztották dr. Jerzsák Ignácot.

Másodsorban: Markovics Márton és Szücs Dezső. Egyhangulag megválasztották Markovics Mártont.

Harmadsorban: Nagy Lajos és Tóth Lajos. Egyhangulag megválasztották Nagy Lajost.

A szolgabirói állásokra a következők lettek kijelölve:

Első sorban: Bielenszky Vilmos, Urányi Aladár és Verner Kálmán.

Egyhangulag megválasztották Verner Kálmán.

Másodsorban: Balogh Lajos, Markovics Károly és Vass László.

Egyhangulag megválasztották Markovics Károlyt.

Harmadsorban: Beöthy Dávid, Balogh Elemér és Fráter András. Egyhangulag megválasztották Beöthy Dávidt.

Negyedsorban: Fónagy Endre és Dávidházy László.

Itt azonban már szabályszerű választás megejtése vált szükségessé, mely a következő eredménnyel lett megtartva:

Beadott összesen 170 szavazat. Ebből kapott Fónagy Endre 120-at; Dávidházy László 50-et, s így Fónagy Endre 50 szótöbbséggel szolgabiróvá lett megválasztva.

Egyéb ügyek.

A szavazások megejtése után a főispán az ülést 10 percre felfüggesztette, a szünet után a számonkérő szék jelentését vették tudomásul és a kereskedelemügyi miniszter leiratát, melyben a »László malom« részére kért 200,000 ftos államkölcsönt megtagadja.

Segély kérvények.

A szerb-bokai, déva-i (Hunyadmegye) nagybeszterce-i (Árvamegye), Nedecz-i, (Szepesmegye) stb. község tűz és árvíz károsultjai részére a gyűjtést megyszerte elrendelik.

Megyei tisztviselők szabadságon.

Az alispánnak jelentését helyeslőleg tudomásul vették, melyben dr. Sámson Márton, dr. Fráter Imre, dr. Egyed István, dr. Horváth Gyula, dr. Braun Illés, Dobozy Kálmán, Fónagy Endre, Zilahy Sándor és Szunyogh Lórándnak adott szabadságidőt bejelentette.

Bártfalva ügye.

Hevesebb vitára adott alkalmat Bártfalva községnek ügye Bártfalván ugyanis Rucza Márton ottani lakos egy telket birtokol, mely azonban a telekkönyvi hivatalban a község tulajdona gyanánt van bekebelezve. A község ennek folytán pert indított Rucza Márton ellen, de Rucza a község lakosaira hivatkozott, kiknek tulajdoni része Rucza állítását igazolta, hogy t. i. a kérdéses föld az ő jogos tulajdonát képezi. — A központi választmány ezek dacára azt határozta, hogy a telek vétessék el Ruczától, mivel tulajdonjogát igazolni törvényesen nem tudja.

Örley Kálmán a központi választmány határozatát igazságtalannak tartja s felhossa a népnek a telekvi hivatalok iránti idegenkedését s hogy még manapság is ezekre rug azon birtokok száma, melyek helytelenül vannak bekebelezve; ez áll a jelen esetben is, miért is kéri a közp. választmány határozatának mellőzését és Rucza tulajdonjogának elismerésére a községet szorítani.

Szavazásra kerülén a dolog a központi választmány mellett szavaztak 13-an, ellene 18-an s így Örley Kálmán indítványát 5 szótöbbséggel elfogadták. Tóth Dezső megyei főügyész ez ellen felebbezést jelentett be.

M.-Sass község peres ügye.

A bártfalvai ügyhöz hasonló eset merült fel M.-Sasson, hol a községi gazdák azt vitatták, hogy a közlegelő az ő magántulajdonuk nem pedig a község tulajdona.

A község erre pert indított a 176 mezőgazda ellen, kik azonban a képviselőtestületben többségben lévén az ügyet úgy vezették, hogy a pert az első bíróság előtt megnyerték. Dr. Wallner Ödön ezek után azt javasolta, hogy mivel a perköltségek már eddig is 700 forintba rúgnak, a pert a község szüntesse be.

Többek felszólalása után azonban elhatározta a gyűlés, hogy a pert folytatni kell, mert a per esetleges megnyerése esetén a költségek úgy is megtérülnek s nagyobb kiadások már ezentul nem igen fognak felmerülni.

Biharvármegye monographiája.

Biharvármegye monographiájának megírására a »Magyarország vármegyéi és városai« című vállalat szerkesztősége ajánlatot tett a megyének s egyszersmind erre segélyt is kért. Mivel azonban Osváth Pál jónévű író a Biharvármegye leírása és története című munkába már bele kezdett s mivel továbbá egy nagyobb önálló monographia keretén belül jobban és bővebben fel lehet dolgozni a megye történetét, a közgyűlés egy bizottságot küldött ki e kérdés megvitatására, melynek tagjai: Bunyitai Vincze, Vidovich Bonaventura, Bölönyi Sándor, Hegyessy Márton és Lovassy Andor, hogy e tekintetben a legközelebbi közgyűlés elé részletes indítványt terjeszsenek s majd ennek alapján fognak ez ügyben végleges határozatot hozni.

A »Nagyvárad Vadásztársulat« kérelme.

A »Nagyvárad Vadásztársulat« az iránt nyújtott be kérvényt a megyéhez, hogy a megye területén lévő vadász területek bérbeadásakor az illető bérbeadó községek köteleztesenek arra, miszerint minden egyes esetben ezt hozzák közvetlen tudomására a vadász társaságnak, vajjon nem reflektálnak-e az illető vadász területre?

Tóth Dezső a kérelmet jogtalannak tartja, mivel ilyenre a községek törvényszerint nem kötelezhetők, abba azonban beleegyeznek, hogy a községeknek adassék ki rendeletben, miszerint az ilyen bérbeadási hirdetményeket az alispáni hivatalhoz esetről-esetre küldjék be, hol azután a »Vadász társaság« bármikor információkat szerezhet magának.

A közgyűlés Tóth Dezső indítványa értelmében határozott.

Apróbb ügyek.

Incze Lajos ajánlatát a megye részére szükséges tűzifa szállítására nézve elfogadták. Ezek szerint Incze Lajos 900 köbméter tűzifát tartozik szállítani, köbméterenként 3 forint 20 krajczárjával.

Benedek Ferenc jászói prépost kérvényét a Félix fürdőnek gyógyfürdő jelleggel leendő felruházása iránt a belügyminiszteriumhoz pártolólag terjeszti fel a közgyűlés.

Sarkad községnek megengedett egy Wertheim szekrénynek beszerzése.

A nagyvárad kereskedelmi tanintézetnek.

Az 1894—95 iskolai évre 200 ft segélyt szavaztak meg.

Br. Gerliczy Félixné köszönő levelét, melyet férje elhunytá alkalmából a vármegye által küldött részvétiratot intézett a megyéhez, a megyei levéltárban helyezik el.

Egyéb jelentéktelenebb ügyek letárgyalása után a gyűlés végén az újonnan megválasztott tisztviselők le tették a hivatalos esküt.

A gyűlést ma reggel 9 órakor folytatják.

NAPTÁR.

— Junius 20. —

Csütörtök, Róm. kath. Szilvér vt. Prot. Szilvér. Gör. kel. junius 8. Teodor erek. Izr. Sivan 28.
Nap két 3 óra 52 p., nyug. 7 óra 38 p. Hold kelle 1 óra 16 p. nyug. 5 óra 35 p.

Jun. 20. A »Nagyvárad Vadásztársaság« évi közgyűlése d. u. 5 órakor.

„ 23. A belényesi ipartestület júnijúlia.

„ 23. A László-malom új részvénytársaság igazgatósági ülése.

- Jan. 24. A Sebes-Körös társulat közgyűlése délután 3 órakor.
 " 24. A „László” malom elárverése d. e. 10 órakor a régi malomtelepen.
 " 25. A Szent-László-nyomda részvénytársaság közgyűlése d. u. 5 órakor a Szent-József intézet dísztermében.
 " 26. A nagyváradai koldusapó és gyermekek menedékház egylet közgyűlése d. u. 5 órakor.
 " 29. Ker. ifjak köre júniálisa a Rhédey kertben.
 " 30. A nagyváradai ipartestületi ifjuság önképzőkörének nyári táncestélye a Rhédey-kerti lövöldében.
 Julius 6. 48-as népkör táncmulatsága a Rhédey-kertben.

UJDONSÁGOK.

Lapunk egyes számai a következő üzletekben kaphatók:

Kiss Dávid kereskedése Fő-utca,
 Sonnenwirth-Jéle bazárban Fő-utca,
 Kádár és Kiss czégnél Kishíd-fő,
 Kutasi D. papirkereskedésében Uri-utca,
 Pauker Dániel papirkereskedésében Kis-piac,
 Reich Sándor vegyeskereskedésében Szent-János-utca,

Mezey János fűszerkereskedésében Körös-utca.
 Reich Antal kereskedése Nagy-Fürdő-utca.
 Frankl Mari tőzsde és hírlapelárusító Kereskedelmi csarnok palota, Nagypiac.
 Ugyanezen helyeken előfizetések is elfogadhatók.

* **Nagyvárad és megyei pályázók az anyakönyvi felügyelőségre.** Alig jelent meg a hivatalos lapban az anyakönyvi felügyelőkre vonatkozó pályázati hirdetmény, már is elárasztották a főispáni hivatalt a pályázók kérvényeikkel. Mint értesülünk, nagyobbára közigazgatási tisztviselők adták be eddig folyamodványukat, mint akiknek a pályázati feltételek között előny van biztosítva. Hogy más kerületben is hasonló kínálat lehet, azt egész bátran merjük állítani és ebből a jelenségből az tűnik ki, hogy sokan vagyunk eszes képzett emberek és még mindig kevés a hivatal. már tudniillik olyan hivatal, amelynek fizetéséből tisztességesen meg lehessen élni.

* **A kalocsai érseki helyettes bérmautja.** Majorossy János kalocsai püspök bérmáló útjában Torzsát, egy tisztán protestáns hivekből álló községet is érintette. Midőn a püspök kíséretével látható volt a határon, a hol már díszbandérium várta őket, a tornyokban az összes harangok megszólaltak és hatalmas tarackklövések rázkódtatták meg a levegőt. A menetet nagy lelkesedéssel fogadták és a református templom előtt kiszálló érseki helytest az odaváltozó lelkész üdvözölte fényes beszéddel, a melyre Majorossy látható meghatótsággal válaszolt s utalt arra, hogy bár hitben nem is egyek a katolikusok a református egyház hűveivel, de a haza szeretetében versenye kelnek egymással. A beszéd után a menet harangzuga és tarackklövések zaja közt újból megindult és a képviselőtestület egész a határig kísérte a püspököt.

* **Vizsgálatok az óvónőképzésben.** A római katolikus püspökségi kisdodovónőképző intézetben tegnap (szerdán) záródtak le a képesítő vizsgálatok, melyeket Sipos Orbán és Palotay László tanfelügyelők lankadatlan buzgalommal és kitartással vezettek. Az eredmény, mely egyrészt a kitünő vezetőségről, másrészt a növendékek kitartó szorgalmáról tesz tanúságot, *fényesnek mondható.* Kitünően képesítve lett 11, jelesen 16, jól 13 növendék. Vallásra nézve volt: róm. kath. 25, gör. kath. 3, gör. kel. 1, helv. hitv. 6, ágost. hitv. 2 izraelita 3 kisdodovónő-jelölt. *Igy tehát ismét 40 növendék nyert képesítést azon intézetben, melyet Dr. Schlauch Lőrincz bíbornok a hazai nevelés ügyének 4 évvel ezelőtt emelt: negyven növendék fogja áldani azon intézet alapítóját, amely nekik alkalmat és módot nyújtott, hogy tisztességes kenyérkeresetre teheszenek szert. Mi pedig elismerésünket fejezzük ki az intézet igazgatója Nogely István és az irgalmas nővérek buzgalma iránt, melylyel két éven keresztül a növendékeket tanították és nevelték fel a haza javára.*

* **A kieli csatorna megnyitása.** II. Vilmos német császár holnap megnyitja az éjszakai és keleti

tengert összekötő nagy csatornát, melynek alapját nagyapja vetette meg 1887-ben. A német császár a fényes szertartásra — mint már említettük — az összes hatalmakat meghívta, a mivel a megnyitásnak nemzetközi jelentőséget adott. A csatorna az Elba torkolatából, Brunshüttelből indul ki és Holtenaunál, a kieli öbölben, torkollik a balti tengerbe. Hossza 98 kilométer, s a legnagyobb hadihajók is átmehetnek rajta. Szélessége a víz színén 65 méter, a fenéken 22 méter, mélysége 9 méter. A hajók egészen simán kikerülhetik egymást benne, kivéve, ha két 10,000 tonnás páncélos hajó találkozik. Ezek csak abban a hat öblötben kerülhetik ki egymást, melyek a csatorna hosszában, annak két oldalán vannak kivágyva. A német kormány Európa legelőkelőbb lapjait meghívta a nagy napokra és a „Budapesti Hírlap” képviselőjében Rákosi Viktor utazott el Hamburgba, hol a hírlapírók a napokban érdekes ismerkedési estélyen vettek részt. A mulatságon a város szenátorai is megjelentek. A szebbnél szebb pohárköszöntők között feltűnő hatást keltett Rákosi Viktor tósztyja, melyet németül kezdett meg és magyarul végzett be.

* **Kinevezések.** Dr. Beöthy László főispán Dr. Engel Ignác pocsaj-i körorvost tiszteletbeli járásorvossá; Halász Elemér végzett joghallgatót pedig tiszteletbeli szolgabíróvá nevezte ki.

* **Életmentő Mária-kép.** Az irgalmas nének vezetése alatt álló leányiskolákban a jobb tanulóknak kitüntetésül kékszalogos Mária-éremet függesztenek a nyakukba, s az így földiszított gyermekek Mária leányainak társulatába tartoznak. Ilyen érme volt Milkovics György szent-katalini erdőőr nyolcz éves kis leányának is, s a kis beüzüstözött pakfongérem a napokban esodálatosképpen mentette meg az életét. Együtt játszott Bendekovics István földműves kilencz éves fiával, a ki játékközben valahol revolverre akadt. Mosolyogva emelte a leányra a fegyvert és véletlenül elsütötte. A revolver töltve volt, a golyó a leánykát mellén találta. Ámde kárt nem okozott benne, mert a Mária-éremről visszapatant. A szerencsés megmenekülés annál esodálatosabb, mert az érem alig volt nagyobb a golyónál.

* **Árvíz a biharmegyei Nagymaroson.** Úgy látszik, a felhőszakadások az egész országot bejárják. Nincs nap, hogy a szélrőzsa minden irányból ne érkeznek hír a rendkívüli zivatarokról. Nagymaroson folyó hó 13-án szintén felhőszakadászerű zápor ejtette rémületbe a lakosságot, amennyiben a hegyekről zuhogva leömlő víz elborította a község nagy részét. A vetéseket teljesen elmosta az áradat és a szegény földműves emberek siránkozva nézik a pár óra alatt végbement pusztulás nyomait. A főszolgabíró az esetről azonnal jelentést tett az alispáni hivatalnak.

* **Emlékvers.** Dumas, az idősebbik egy alkalommal Gistal orvosnál ebédelt. Ebéd után a házigazda, ki Marseillenek első orvosa volt, odafordult vendégéhez és arra kérte, hogy írjon neki is emlékkönyvébe négy sort . . .

— Szívesen, válaszolá Dumas, és írónnal a kérelmező szemeláltára így kezdett írni:
 „Mióta a derék, jó barátom Gistal,
 Itt működik és rendel,
 Ninesen szükség a kórházra már.
 — Hízogó! — kiáltott fel a doktor —
 De új temető az — kell!

fejéző be Dumas. általános kaczagás közt . . .
 * **A nagyváradai hentések és a sertés-
 vész.** Tegnap már említettük, hogy az esetben ha a sertéskolera Biharmegyében is fellépne, a földművelési miniszter rendelete alapján kisajátítások történnének és az egész állományból az egészséges sertéseket azonnal levágásra bocsátanák. Ennek a keresztülviteléhez egy szövetkezetre van szükség, mely a kisajátított jószágokat azonnal vágólídra vigye. A nagyváradai hentések tegnap ifj. Rimler rendőrkapitány emlitett közbelépése folytán huszan összeállottak és a miniszter által kívánt *egyszáz ezer forint biztosíték letelésére szövetkeztek. A kisajátított állatok becsárából a kincstár 60-tól 80 százalékig terjedő engedményt hajlandó adni a*

szövetkezetnek, mely, ha esetleg sertésvész lenne, husz krajczárért árusítana egy kilo sertés-húst a kisajátítás alapján. Isten őrizzen meg minket ettől az olcsó világtól.

* **Katonáink a gyakorlaton.** Mint értesülünk, a 37. gy-ezred a király-manőverre csak jövő hó 26-án indul el székhelyéről és pedig egyenesen Belényesbe, a honnan a zár-gyakorlatokra Erdélybe vonul. Tüzéreink már július 15-én itt hagyják Nagyváradot és a manővert előzőleg a rendes évi próba-lövéseket fogják végezni. A záró gyakorlatok, mely az idén rendkívül fontos jellegűek lesznek, augusztus 24, 25 és 26-án lesznek Ő Felsége a király jelenlétében.

* **Tél Juniában.** Egy hét óta zimankós, hideg, esős idő van a felvidéken. Ugy a hegyeket, valamint a völgyeket sűrű köd borítja. A mezei munka néhány nap óta teljesen szünetel. Szakadatlanul hull a völgyben az eső éjjel-nappal. Egyes erdei patakok áradni kezdenek. A dűlőkben levő vetéseket lassankint mossa az ár. A napokban különösen igen erős, jéggel vegyült eső volt, s a méter magasságu rozsvetések nagyobb részét leverte. Mikor észak felől az égbolt és a hegyek tisztulni kezdtek, bámulva látjuk, hogy nemesak a magasabb hegyeket, de a fensíkokat, melyek néhány nap előtt szépen zöldültek a vetésektől, *most vastag hóréteg borítja. A hegyeket a tél folyamán sem borította ugy a hó, mint június 17-én.* Az északi hegyekben nyaraló összes marhacsordák és juhnyájak érkeznek vissza a községekbe, betegen, dideregve a hidegtől. Több fiatal szarvasmarha és temérdek sok juh pusztult el, megfagyott. A mi pedig a gyöngye, alig kikelt vetéseket illeti, jóval hátrább állnak, mint más években. Az összes vetések alig érnek bokáig. Nem nő semmi.

* **Az árok titka.** A Széles-utczán talált gyermekhulla ügyében a törvényszék vizsgálóbírósa ma folytatja a tárgyalást; hallgatja ki a terhelteket és tanukat. És mi alatt gyors egymásutánban foly a vizsgálat, azalatt valószínű, hogy megkerült a bűnös anya. V. Annának hívják és minden jel oda mutat, hogy ő követte el azt a borzalmas dolgot a Széles-utczán. Az esetről a rendőrség jelentést tett az ügyészséghez és valószínű, hogy a mai tárgyaláson, hol a tanuk különben is megjelennek, be fogja ismerni bűnös cselekedetét, mert a tanuk, ha csakugyan ő a bűnös fel fogják ismerni, a mennyiben a rendőrség előtt előzőleg azt vallották, hogy ők felismernék.

* **Diszes temetés.** Általános részvét kísérté sirjába tegnap Lakatos Antalné, szül. Szentiványi Jankát. A temetési szertartást Vinkler József cz. püspök végezte fényes segédlettel. A halottasháztól a menet az olasz plébániai templomba vonult, honnan a sz. mise áldozat bemutatása után a temetőbe indult hol a megboldogultat letették a diszes családi sirboltba.

A temetésen jelen voltak:

Winterhaller Antal, Bölönyi József, Bölönyi Sándor, Darvassy Lajos, Podráczky főtisztelendő, Gyöngyösi Emil, Hornyanszky N., Lestyán Adorján, dr. Márkus László, Kiss Elek, Kenéz Sándor, Baranyi N., Olasz József, Pekanovits Imre, Tábori Ármán, Molnár Imre, Bereczky Sándor, Fülöp N., Veiszlovits Gyula, Harmati Károly, Pallay Lajos, Hlatky Endre, főt. Kékus Vidor, Kovács János, Fűredi László, Miskolczy Anna, Sehehovits Andor, Györfy István, Ferdényi Kálmán, Ferdényi Olivér, Szokoli Tamás, Puky és Fábriusz kapitányok, Dr. Fráter Imre, Léway Zsigmond, Marsalkó Emil, Kanovszky Márton, stb.

Koszorut küldöttek:

1. Felejthetetlen jó nőmnek. — Tóni.
2. Szeretett kedves jó anyáknak — Sándor, Jóska és Krisztina.
3. Felejthetetlen jó anyáknak — Janka és Menyhért.
4. Őszinte részvéte jeléül — Matild és Kálmán.
5. A jó testvér és sógornőnek — Mária és József.

6. Szeretett barátném Jankának.
7. Szeretet rokonunknak — Olivér és Erzs.
8. A legjobb testvérnek — Sándor és családja.
9. Mihályházy és neje.
10. Markus László és neje.
11. A jó testvér és sógornőnek — Róza és férje.
12. Stefánia és Margit — szeretetök jeleül.
13. Füredy László és neje — utolsó üdvözlétül.

A diszes temetést Veiszlovits Adolf és fia disztemetkezési intézete végezte a legnagyobb pontossággal.

*** Egy nő, a kit az ablakon dobnak ki.** Egy párisi fiatal ember este hazamenet megismerkedett egy leánnyal, a ki azután hazakísérte. Utközben mindketten jól beboroztak és egy kissé felhevülten értek haza. A szomszédok hallották, hogy pörölnek, míg egyszerre felnyílt az ablak és egy sulyos test zuhant alá. Csakhamar látták, hogy a leány ott fekszik az ablak alatt ájultan. Mikor magához tért, azt mondta, hogy a fiatal ember hajította ki az ablakon, ez viszont azt állította, hogy a leány maga ugrott ki, mert rajtakapta, a mint zsebeibe nyúlt. A körülmények azonban inkább a leánynak adnak igazat és a fiatal embert elfogták.

*** Jégeső a megyében.** Két kis község tengeri vetését tette tönkre a papokban a jég. Kislakón és Krajován folyó hó 12-én délutáni négy órakor zivatar támadt és a mogyoró-nagyságu jegek teljesen elverték a tengeri-termést. A kár leginkább a szegényebb osztályt sújtja, a mert csak a jobb módúak költöttek biztosítást.

*** Theaestély a hadügyminiszternél.** Krieger hammer hadügyminiszter ma esütörtökön este nagy estélyt ad, a melyre a magyar delegációnak minden tagja hivatalos. Az estélyre szétküldött meghívó szövege a következő:

General der Cavallerie

E d l e r v o n K r i e g h a m m e r

gibt sich die Ehre, Excellenz den Herrn
für Donnerstag, den 20. dieses Monats, 8 Uhr Abends
zum Thee zu laden.

Präter, Waldsteingarten.

*** A belényesi vasut tizennegyedik közgyűlése.** A Nvárad-Belényes-Vaskohi vasut részvénytársaság tegnap tartotta meg közgyűlését a részvényesek kellő számu érdeklődése mellett. A gyűlés tárgyalta az igazgatóság és felügyelő bizottság jelentését az 1894-ik év üzleti eredményéről, s miután az üzleti mérleg megvizsgálatott, a felügyelő bizottságnak a felmentvényt megadták. Ezután a felügyelő bizottságba a régi tisztviselők újra megválasztottak. Az igazgatóság és felügyelő bizottság díjazásának megállapítása után a gyűlés véget ért.

*** Drukkolnak a diákok.** Tegnap megkezdődtek a nagyváradí prémontrei főgimnáziumban az osztály vizsgálatok és a kis diákok drukkoltak erősen. Az a bizonyos kalkulus napok óta éjjel és nappal mindég ott repkedett nagy részük előtt és mostanában a szorgalmasabb gyermekek már a korai órákban járkáltak fel és alá az udvarokon és kertekben, hogy megemésszék azt a hatalmas anyagot, melyet tudniok kell, ha török, ha szakad . . . A vizsgálatok — mint értesülünk — kedden véget érnek és következnek az aranyos napok: a vakációk.

*** Megint a pecze-szőllői sörház.** Lövy Ignác, bécsi lakos tegnap pótajánlatot adott be Nagyváradváros tanácsához, melyben a pecze-szőllői sörház épület s 9 hold 445 négyszögöl területért 9000 frt vételért ígér s kötelezi magát, hogy a gyár felépítésére szükséges határidő alatt a sörgyárat felépítteti. Megemlíti még azt is évenként 7000—10.000 hl. sört akar készíteni, később pedig még a termelést fokozni.

*** Katonai emlékünnepe.** A Mádi Kovács János altábornagy nevét viselő 12-ik gyalogezred, amely Komáromban állomásozik,

nagy ünnepélyességgel ülte meg az 1757-iki kolini győzelem évfordulóját, annak az emlékére, hogy ez ütközetben a győzelem csak a 12-ik ezred vitézségének volt köszönhető. Mádi Kovács János ezredtulajdonos ez ünnepély alkalmával szemléltette meg először ezredét. Különösen érdekes látványosság volt egy 26 emberből álló szakasz, amely az ezrednek 140 óv előtti egyenruhájába volt öltözve. Piros hajtókás hosszú fehér kabát, háromszögletű kalap fehér tábori öv és magas fekete kamasli képezték az öltözetet, a melyet még feltűnőbbé tett a behajporozott és fekete szalaggal átfont czopf.

*** A bün tanyájáról a kórházba.** Sz. Julianna — hogy, hogy nem, — tartozik a dologhoz elmerült az erkölestelenség posványába és mikor már ott tartott, ahonnan nem lehet a tisztességes társadalomba visszatérni, szeretett volna új életet kezdeni. A férfi, aki csak úgy tekintette őt ott abban a házban, ahova mulatni, dözsölni járt, mint amilyennek látszott, kereken megmondta neki, hogy mi . . . Ezt annyira szívére vette a megtévedt nő, hogy karbolt ivott és ezért tegnap sulyos belső égési sebekkel bevitték a Bihar megyei közkórházba. Julianna még él és valószínűleg fel is gyógyul; kérdés, hogy önérzete nem lesz-e újból beteg, ha elhagyja azt a szomorú házat, ahova a vig hajlékból került.

*** Közkórház és a vasut.** Biharvármegye közkórházának kibővítése tárgyában hozott tanácsi határozatot, melylyel az építkezési engedélyt megadta, — a kereskedelmi miniszter feloldotta, bár a határozat a vasut kiküldöttjei részéről kikötött feltételek figyelembe vétettek. A vasuti üzletvezetőség azért felebezte meg az említett határozatot, mert a közgazgatási bizottságok ügykörét illetőleg a volt közmunka és közlekedésügyi miniszterium részéről kiadott utasítás 30 §-a értelmében, a vasutak mentén megállapított 60 méter tűztávlaton belüli építkezések esetén, I. foku határozat hozatalára a közigazgatási bizottság az illetékes. A miniszter ezen indoknak helyet adott.

*** APRÓ HIREK.** Cselka Nándor püspök, budapesti érseki helynök, e hónap vége felé külföldi gyógyfürdőre utazik, a hol augusztus végéig marad. — **Bucsujárás Mária-Besnyőre.** A budapesti belvárosi főplébánia-templomból július 7-én bucsujárás indul Mária-Besnyőre, hol ezen a napon a zárda-templomban különféle ajtatosságok lesznek. — **Földrengés.** Mürzzuschlagból írják, hogy ott erős földrengés volt. — **A Józsv-sorsjegyek 10.000 frtos főnyereményét** Weisz Mór könyvelő, az Eisenstädterféle temesvári divatárkereskedés alkalmazottja nyerte meg.

Vonatok érkezési és indulási ideje 1895. május 1-től.

Érkezik:	Indul:
Budapestről 2-12, 7-08, 1-48, 7-15, 3-42.	Budapest felé 2-26, 8-43, 11-04, 11-32, 2-22.
Kolozsvárról 2-19, 10-44, 11-17, 8-00, 8-38.	Kolozsvár felé 2-20, 7-15, 2-06, 3-58, 12-05.
Szegedről 8-30, 9-32, 5-30.	Szeged felé 4-25, 7-30, 10-20.
Aradról 9-32.	Arad felé 4-25.
Vaskóh-Belényesről 11-05, 9-09.	Belényes-Vaskóh felé 4-25, 1-48.
Gyoma-Kötről 10-05, 8-00.	Köt-Gyoma felé 6-55, 1-40.
Érmihályfalváról 8-10, 9-14.	Érmihályfalva felé 6-45, 4-35.
Szent-László és Félix fürdőből 8-15*, 10-10, 3-37*, 6-20, 8-55, 10-54*	Szent-László és Félix fürdőbe 6-40*, 8-39, 2-05* 4-45, 7-20, 9-19*

A fekete számok az éjjeli időt jelentik.
A *-gal jelölt vonatok csak vasár- és ünnepnapokon közlekednek.

TANÜGY.

Kitüntetések.

Gabriely Lajos a nagyvárad-váraljai közs. iskola IV. V. VI. fi-osztályok vizsgáló bizottsági elnöke a Póllák Eduárd-féle alapítvány 192, azaz százszázkilencvenkét korona kamatját a tanfelügyelő ur megbízottja: Máthé Géza,

a közs. iskolák felügyelő igazgatója: Réz Mihály, az iskola-csoport igazgatója: Istvánfy József a váraljai közs. iskola tantestület tagjai, Kovács Ferencz közs. iskolaszéki tag urak s számos szülő jelenlétében adta át a nevezett iskola-csoport VI. fi-osztályának egyik igen szorgalmas s példás viseletű növendékének: Salamon Manónak. Ugyanekkor osztatott ki a dr. Személy Kálmán volt közs. iskolaszéki elnök emlékére gyűjtött alapítvány kamatja (17 korona s 78 fillér), a melyet Kandell József V. osztályu tanuló nyerte el. Jutalmat kaptak még ez osztályokban: Deák Ferencz, Rózenblüh Arthur, Kiss Kálmán, Eckstein Mór és Janku János tanulók.

IRODALOM.

Figyelmeztetés. Feladatunk a polgári házassággal szemben ez. művem az egyházmegyei approbációt megnyerte. sajtó alá került s lehetőleg rövid alatt a megrendelők kezeihez jut. addig is szives türelmüket kérem. Együttal kérem a még megrendelni szándékozók, sziveskedjenek mielőbb jelentkezni, hogy kellő számu példányok nyomtatása által annak idején minden igénynek megfelelhessenek. Tisztelettel Szatmár, 1895. jun. 15. Bagossy Bertalan, püspöki szertartó.

EGYLET.

Meghívás.

A »Szent-Lászlóról nevezett nagyváradí koldusápoló és gyermek menedékház egylet«, f. hó 26. napján d. u. 5 órakor saját helyiségében közgyűlést fog tartani, melyre az érdekeltek tisztelettel meghívotnak.
Nvárad, 1895. június hó 11-én.

Az egyleti elnökség.

Tárgyai:

1. Az 1894. évi pénztári számadás felülvizsgálata.
2. Tíz, kilépő választmányi tag helyett újjak választása.
3. Az építkezési bizottság jelentése.
4. Esetleges indítványok.

Igazságszolgáltatás.

Bírák szabadságon. A nagyváradí kir. törvényszék büntető osztályának bírái közül szabadságidejüket élvezni fogják: Millye Gyula elnök július 10-től augusztus 21-ig, K. Nagy Sándor július 8-tól augusztus 18-ig, Grám Sándor július 15-től augusztus 25-ig, Fassie Pál augusztus 19-től szeptember 30-ig, Nagy József augusztus 22-től szeptember 25-ig és Csathó Zsigmond augusztus 26-tól október 8-ig.

SZINHÁZ.

Heti műsor.

Csütörtök: *Tündérújjak.*
Pénteken: *A koldusdiák.*
Szombaton: *Az egér.* Fenyvessy Emil urnak, a nemzeti színház tagjának első fellépésével.
Vasárnap d. u. *Ripp van Winkle.* — Este: *A dolovai nábob leánya.* Fenyvessy Emil második fellépésével.

A trapezunti hercegnő.

— Junius 19. —

Offenbach kellemes melódiája, de unalmas jelenetekben bővelkedő operettejében: »A trapezunti hercegnőben« mutatkozott be tegnap Szathmári Rózsika, ki szerződtetési czélból lépett fel.

Az új énekesnőről a tegnapi előadás után végleges ítéletet még nem mondhatunk. Egyszerűen constatáljuk, hogy kellő routinnal mozog a színpadon, játéka temperamentumos, de hangja nem eléggé csengő és tiszta. — Színpadi megjelenése meglehetősen szimpaszthikus, s valószínű, hogy használható tagja lesz a színtársulatnak; — Réthy és Sugár a szokottak

voltak. Balassa a beteg Fóris szeréjét kitűnő humorról adta; legjobb dicséret róla, ha azt mondjuk, miszerint nem vettük észre a Foriss hiányát, Rónaszéky, Tolnainé, Solyom, Csátár jól megfeleltek feladataiknak, habár néha kissé túloztak is.

Végül még csak arra kérjük az igazgató-ságot, hogy ha már az idén minden áron fel akarják eleveníteni a régi operetteket, legalább a javát hozzák színre, nem pedig az efféle gyenge élvezetet nyújtó és ásitást keltő darabokat.

REGENY-CSARNOK.

Későn.

Robinson F. W. után: M. J.

10

(Folytatás.)

— Hát ön én miattam jött ide? Valóban? Ön? — A bámulattól nagy kék szemei még nagyobbak s arca még pirosabb lett.

— Igen, nagyon óhajtottam viszontlátni.

— Es ha én nem lettem volna itt? Atyám nem szívesen veszi, hogy részt vettem az ünnepélyen.

— Atyja tehát értelmesebb, mint gondolám, — szólt Dudley szárazon, — de úgy látszik, hogy önnek saját akarata van otthon.

— Igen, az van!

— És egy ellenállhatlan vonzerő esalta önt ide, nemde? Bizonyára a szeretett Ben?

— Ben! — ismétlé a leány s e szót oly megvetéssel ejtette ki ajkán, hogy a szegény fiu bizonyosan mélyen sértve érezte volna magát, ha hallotta volna.

— Jól mulatott ma Sef? fordult hozzá Dudley.

— Nagyon jól. Nagyon is sokat dolgozott s ha egy szabad napom van, nem mulathatom ki magam eléggé!

— Elmegy ma este a bálba is?

— Nagyon természetes.

— A sok élvezet meg fogja önt ölni!

— Nem is akarok sokáig élni, mert nem szeretnék öreg lenni.

Mily szomoruan hangzott ez egy ifju teremés ajkáról!

— En szégyellenék ilyesmit mondani.

— Ha már egyszer öreg vagyok, többé senki sem törődik velem.

— Ben bizonyára törődne önnel, ha most jól bálnék vele.

— Sef e név említésénél bosszusan topantott lábával s felindulva szólt:

— Szeretném, ha nem beszélne mindig Benről. Mit érdeklő önt Ben? De most végre is mennem kell!

— Köszönöm önnek, hogy ennyi ideig maradt, Sef. Nevezhetem így?

— Ezt némileg tolokodásnak is lehetne neveznem. — A leány szemei haragos villámokat löveltek.

— Haragszik reám, amiért ily hosszú utat tettem, esakhogy láthassam?

— Az nem igaz, ön nem én miattam jött ide!

— De!

— Akkor ez nagyon hüzeleg nekem. És miért nkart ön engem látni?

— Különös kérdés! Mintha nem tudná, miért óhajtott egy fiatal ember látni egy fiatal leányt! Különben nekem is volna önhöz egy kéréssem.

— Halljam, de gyorsan.

— Miért engedte a multkor, hogy annyit ideig hiában várjak reá a frisk-utczában.

— Tehát ott volt ön? — kérdé kíváncsian.

— Szavamat mindig megszoktam tartani. Miért nem jött el ön?

A leány elpirult, szemeit lesütötte, kalapját homlokára huzta, azután megrázta fejét, s bátran kiállva Dudley tekintetét, megjegyzé:

— Mert abban a meggyőződésben voltam, hogy az nem lett volna helyes. Több napon át gondolkoztam rajta, de mindig világosabb lett előttem, hogy nem szabad elmennem.

— Oh én kedves, okos leánykám! — szólt Grey megindultan. Maradjon ön gyermekem, élete végéig ily okos és akkor minden veszélyből ment lézen.

— Ön igen kedvesen tud predikálni! — szakította őt félbe Sef nevetve. — Sokáig várt ön reám?

— Egy teljes óráig.

— Csodálatraméltó férfi! — kiáltott a leány tettetett részvétellel s e mellett szemében pajzánság csillogott. — Akkor jobb lett volna, ha mindjárt nemet mondtam volna. Egy ily előkelő urra nézve bizonynyal kellemtelen volt egy óra hosszáig járkálni a kiállhatatlan Frisk-utczában?

— Ebben igaza van. Találkoztam Bennel is; gyönyörű képeket vágott reám.

(Folyt. köv.)

TÁVIRATOK.

Osztrák delegáció.

Budapest, jun. 19. (Saját tud. távirata)

Az osztrák delegáció költségvetési bizottsága ma délelőtt tartott ülésében elfogadta Dumba előadónak a külügyi költségvetésre vonatkozó jelentését, mely csak nem-tételről tételre reprodukálja Goluchovszkynak expozéját és hozzáteszi, hogy a katonai követelések csökkentését az albizottság lehetetlennek tartja. Kiemeli a külügyminiszternek a külkereskedelem érdekeinek előmozdítására vonatkozó ígeretét.

Végül nagy dicsérettel emlékezik meg a távozó Kálnoky politikájáról, mely nem a külső hatást vadászta, hanem a békeszövetséghez való rendületlen ragaszkodásban és a monarchia hatalmának és befolyásának megszilárdításában tarkállott. A jelentés a Goluchovszkynak megszavazott bizalmi nyilatkozattal végződik.

A jelentés ellen Herold delegátus a maga részéről óvást jelentett, mert ahhoz nem járulhat hozzá.

Ezután az albizottság a részletes vitába fogott.

Az osztrák válság.

Budapest, június 19. (Saját tud. táv.)

Windischgrätz herceg miniszterelnök ma délelőtt fél 12 órakor ő Felségénél kihallgatáson volt és benyújtotta kabinet lemondását, amelyet a király elfogadott. — Az ügyek tovább vezetésével állítólag Bacquehen vezetése alatt Welserheimb és Jawovski valamint a többi miniszteriumok osztályfőnökei fognak megbízni.

Agliardi kitüntetése.

Budapest, június 19. (Saj. tud. táv.)

Most már kétségtelen, hogy az Agliardi nunciust a bibornoki kalappal kitüntető konzisztórium csak a télen lesz megtartva, midőn Bánffy br. nem minősíteli ezt a lényt a saját elégtételül.

A koalíció beomlása.

Budapest, június 19. (Saját tud. táv.)

Az egyesült német balpártküldöttsége még tegnap este bejelentette. Windishgätz hercegnek a párt kilépését a koalícióból. Remélik, hogy az ifju csehek és a lengyelek, valamint a délszlávok segítségével sikerülni fog a költségvetést néhány hét alatt letárgyalni. — Azt is beszélik, hogy a Ház elnöke, Chlumeczky br. a további tárgyalások tartamára szabadságot tartotta magát.

Itélet Szeless ellen.

Budapest, június 19. (Saját tud. táv.)

A Szeless Adorján sikkasztása ügyében ma olvasták fel a kir. tábla itéletét, melynek értelmében Szeless 150 frt. óvadéknak elsikkasztása miatt 3 havi börtönbüntetésre lett elítélve. Szelessnek jelenlévő ügyvédje fellebbezést jelentett be.

A trónörökösne utazása.

Budapest, június 19. (Saját tud. táv.)
Brünnből távirják, hogy Stefánia, özv. trónörökösne ma délelőtt 10 órakor odaérkezett. A fogadtatás a lakosság részéről tüntetőleg szívélyes volt.

A porta helyzete.

Budapest, június 19. (Saját tud. táv.)

A »Köln. Zeitung« értesülése szerint a német császár a szultánnak azt a tanácsot adta, hogy haladéktalanul tegyen eleget a hatalmak követelésének, mert Anglia el van határozva, ellenkező esetben teljes kiméltlenséggel eljárni.

Dementált lemondás.

Budapest, június 19. (Saját tud. táv.)

Fiuméből jelentik, hogy Ciola podestának lemondásáról forgalomba hozott hírek minden alapot nélkülöznek.

Házkutatás.

Budapest, június 19. (Saját tud. táv.)

Tegnap este a rendőrség kiküldötteti Török József királyutczai gyógyszerésznél házkutatást tartottak és lefoglalták a maradékát annak az orvosságnak, a melytől egy budapesti munkás elvesztette szemvilágát. A gyógyszert átadták az országos vegyvizsgáló állomásnak.

Közgazdaság.

Sertésenyésztésünk.

Magyarország mezőgazdasági életében rendkívüli fontos szerepet visz. Mindazok a körülmények, amelyek a mezőgazdasági termelésnek részt biztosítanak az állattenyésztésnek a magyar gazdaságba is nyilvánulnak, s azok a feltételek, amelyek a földmivelés mellett szükségessé teszik az állattenyésztést, hazánk mezőgazdasági tevékenységében igen bő mértékben vannak meg. Innen van az, hogy az állattenyésztés népünk keresetforrásai közül a legjelentősebbek egyike. A hazai állattenyésztés legvirágzóbb ága mindenestre a sertésenyésztés volt, s annak nagy gazdasági előnye révén mindenben kiváló jelentősége is van a magyar mezőgazdaságban.

A hazai sertés Európában kiváló pozíciót foglal el, minősége kitűnőnek van elismerve. Európában mindenestre a magyar sertésenyésztés fölényével bír, bármely más provincia fölött.

Nemrég a hazai sertésállomány még öt millióra rugott. A tenyésztés állapota teljesen kielégítő volt, e sertés kereskedelem imponzans mértéket ért el. Egyrészt a természetből nyert rendezetett irányítás segítségével Magyarország az európai sertéskereskedés központja lett.

És most mindezek a fényoldalak veszendőbe mennek, ha nem is mindenkorra, de mégis mindenestre hosszú időre, mert egész Magyarország sertésenyésztése alapostól fogva inficiálva van, s az öt millióra rugó állomány maholnap felényire fog leszállani, kereskedelmünk sertésekkel sok időre megakad, mert a külföld elzárja határait a magyar sertések elől.

1892-ben is nagy járvány pusztította sertéseinket, kiheverték a bajt, de úgy látszik az illető körök nem tanultak eleget belőle, mert, ha vesszük, hogy a mostani iszonyu következményekkel járó sertésvész már április hóban lépett fel, mégis csak különösnek látják, hogy földmivelésügyi kormányunk csak ma ültetett össze egy szűkebb körű ankétet a sertésvész keletkezésének, megszüntetésének és következményeinek tanulmányozása czéljából.

Nem szabad megfeledkeznünk arról, hogy sertéskivitelünk gazdaságunknak évenként 65 millió forintot hozott be. Nem hosszadalmas bürokratikus anketézések, hanem a legerélyesebb intézkedésre volna szükség, mert az ilyen

gazdasági ágért mindent meg kellene tennünk és semmit sem szabadna elmulasztanunk, a mi ennek érdekeit előmozdítja.

Most volna megint egyszer alkalma földmívelésügyi kormányunknak arra, hogy erélyes közbelépéssel — habár kissé megkésve jönne is — az ország elismerését vivja ki magának.

A magyar gazdák összesége számít arra, hogy a miniszterium megteszi kötelességét, mikor legvitálisabb érdekeink vannak veszélyeztetve.

A budapesti termény-tőzsde forgalma

1895. június 18.

Budapest, június 17. I. Készárúüzlet. Buzát ma bőven kínáltak, a vételkedv gyenge volt és szilárd irányzat mellett 12.000 q. hazai buza kelt el 15 krral alacsonyabb árakon.

Idegen buzákban nem volt forgalom.

Rozs irányzata vevők tartózkodása folytán csöndes, ára 6.05—6.15 frton Budapesten.

Tengeri irányzata szintén lanyha, az árak csekély forgalom mellett 10 krral olcsóbbodtak.

Árpa irányzata és ára változatlan.

Zab irányzata szilárdnak mondható, a mit a csekély felhozatal tesz érthetővé.

Mai hivatalos jegyzék effektív árakban.

B u z a						
F A J	Mínos. súly hektol.	100 kgr. ára		Mínos. súly hektol.	100 kgr. ára	
		frttól	frtíg		frttól	frtíg
Bánsági — — uj	78	7.05	7.10	79	7.10	7.15
» — — uj	80	7.15	7.20	81	7.20	7.25
» — — uj	82	7.25	7.30	—	—	—
Tiszavidéki — — uj	78	7.10	7.15	79	7.15	7.20
» — — uj	80	7.20	7.25	81	7.25	7.30
» — — uj	82	7.30	7.35	—	—	—
Pestvidéki — — uj	78	7.05	7.10	79	7.10	7.15
» — — uj	80	7.15	7.20	81	7.20	7.25
» — — uj	82	7.25	7.30	—	—	—
Fejérmegyei — — uj	78	7.05	7.10	79	7.10	7.15
» — — uj	80	7.10	7.20	81	7.20	7.25
» — — uj	82	7.25	7.30	—	—	—
Bácskai — — uj	78	7.15	7.20	79	7.20	7.25
» — — uj	80	7.25	7.30	81	7.30	7.35
» — — uj	82	7.35	7.40	—	—	—

II. Határidőüzlet. Amerika ma 1 és fél centnyi árhanyatlást jelentett, mely körülmény piacunkra nagyon lehangolóan hatott, azonkívül nagyobb eladási megbízások érkeztek, melyek az irányzatot teljesen elnyomták, buza — 10 krral, rozs — krral javult.

Előfordult kötések: buza júniusra 7.09—7.15 frt. buza őszre 7.30—7.38 forint, rozs őszre 6.22—6.33 frt, tengeri júniusra 6.31—6.37 forint, tengeri július—augusztusra 6.34—6.40 frt, zab őszre 5.88—6.—frt, káposzta-repeze augusztus—szeptemberre 10.60—10.70 forint.

Záratkor maradt: buza júniusra 7.15—7.16 forint, buza őszre 7.13—7.14 frton, rozs őszre 6.24—6.25 frton, tengeri júniusra 6.34—6.36 frton, tengeri július—augusztusra 6.38—6.40 frton, zab őszre 5.98—5.99 frton, káposzta-repeze augusztusra—szeptemberre 10.60—10.65 forint.

Sertés-üzlet.

K ő b á n y a, június 18. Készlet: 33.966 drb. Urasági öreg kövér I. rendű: 36—37 kr.; közép: 34—37 $\frac{1}{2}$ kr.; süldő kövér: 33—36 kr.; sovány: 32—35 kr.; román: —; Szerb kövér 34—36 $\frac{1}{2}$ kr.; könnyű 47 $\frac{1}{2}$ 48 $\frac{1}{2}$ kr. A hizott sertés üzlet irányzata: Határozott ár nélkül.

Hivatalos árfolyamok

a budapesti áru- és értéktőzsdén 1895. június 19-én.

Magyar aranyjárdék 4%	—	—	—	—	123.50
Magyar koronajárdék	—	—	—	—	99.25
Magyar vasúti kölesön aranyban 4 $\frac{1}{3}$ %	—	—	—	—	125.50
Magyar vasúti kölesön ezüstben 2 $\frac{1}{3}$ %	—	—	—	—	103.—
Magyar keleti vasúti államkötvény 1876-ból	—	—	—	—	123.50
Magyar földterhermentesítési kötvény 4%	—	—	—	—	98.50
Italmérségi jog megváltási kötvény	—	—	—	—	101.—
Horvát-szlavon földterhermentesítési kötvény	—	—	—	—	98.75
Magyar nyereséj sorsjegy-kölesön	—	—	—	—	158.50
Tiszaszabályozási és szegedi sorsjegy kölesön	—	—	—	—	146.60
Osztrák járadék papírban	—	—	—	—	101.25
Osztrák járadék ezüstben	—	—	—	—	101.25
Osztrák járadék aranyban	—	—	—	—	123.—
Osztrák korona járadék	—	—	—	—	101.25
1860. osztr. államsorsjegyek	—	—	—	—	156.50
Osztrák-magyar bankrészvény	—	—	—	—	1078.—
Magyar hitelbank részvény	—	—	—	—	493.—
Osztrák hitelintézet részvény	—	—	—	—	407.50
Osztrák-magyar államvasúti részvény	—	—	—	—	441.50
20 frankos arany (Napoleon'or)	—	—	—	—	960.—
Német birodalmi márka	—	—	—	—	59.40
London vista	—	—	—	—	121.40
Paris vista	—	—	—	—	48.15
20 márkás arany	—	—	—	—	11.88

SZINKÖR NAGYVÁRADON.

Nagy bérlet 50-ik szám.

II. Kis bérlet 10-ik szám

Páros.

Páros.

Csütörtökön, 1895. június hó 20-án.

TÜNDÉRUJAK.

Vigjáték 5 felvonásban. Írták: Scribe és Legouve. Fordította: Feleki Miklós.

SZEMÉLYEK:

Leszevan, grófnő	—	—	—	Bácsné M. J.
Leseevan gróf, fia	—	—	—	Gál Gy.
Trisztian, a gróf fia	—	—	—	Tompa.
Bertha, a grófnő unokája	—	—	—	Novák Irén.
Helén, a grófnő unokahuga	—	—	—	Angyal Ika.
Kerbriand Richard, bretagnei nemes	—	—	—	Benedek.
Meneville, marquisnő	—	—	—	Rónaszékiné.
Berny asszony	—	—	—	Delli Emma.
Penmar, herceg	—	—	—	Balassa Jenő

Varrónók. Történethely: Bretagne és Páris.

Az előadás kezdete fél 8, vége fél 10 órakor.

Holnap pénteken, június hó 20-án, bérletfolyamban.

A KOLDUSDIÁK.

Nagy operette.

Bor-eladás.

Gróf Stubenberg József

pinceszéteből saját termésű érmel-
léki borok palaczkokban, valamint
hordóban eladók. Bővebb tudósítást
és árjegyzéket ad a számtartói
hivatal Székelyhidon (Biharm.)

(137) 18—30

Legjutányosabban beszerezhetőek

KALENDA JÁNOS

műipararu raktárában
Nagyvárad, Sz. László-tér.

Uti válltáskák.

ESŐKÖPENYEK.

Férfikalapok.

NYAKKENDŐK.

Sétabotok.

Zsebkések.

Öllök.

Torna eszközök.

Utiládák, bőröndök
óriási választékban.

Utikosarak zárral

4 frt 50 krtól feljebb.

Gyermek kocsibölcsők

5 frt 50 krtól feljebb.

Gyermek Velocipedek

8 frttól feljebb.

Szikvizgépek

7 frt 50 krtól feljebb.

Disznóbőr nyergek

14 frttól feljebb, teljes nyeregfelszerelés 22 frttól.

Revolverek

3 frttól feljebb.

Flobert fegyverek

5 frt 75 krtól feljebb.

Tajtpipák és szipkák

China ezüst evőkészletek

Gyermekjátékok

Illatszerek és szappanok

legolcsóbb beszerzési forrása.

Ajándéktárgyak

Salon asztalkák

leszállított árban.

Varrógépraktár a fióküzletben,

Kossuth-utca, Mezey-házban.

(151) 10—10

Ugyanott varrógépkellékek kaphatók és villanyos szoba-csengő berendezések eszközöltetnek.